

ส.ล.ค.
งวด 12
วันที่ 12 ม.ค. 59 458
เวลา 14.00 12 ม.ค. 59

ที่ พณ ๐๖๐๙/ ๑๐๒

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ
อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๙ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๐ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๐ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

สาธารณรัฐเคนยาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๐ (the Tenth WTO Ministerial Conference: MC๑๐) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงไนโรบี โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ (นายวินิจัย แจ่มแจ้ง) เป็นผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ การประชุมรัฐมนตรีของ WTO สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๐ (MC๑๐)

๒.๑.๑ ผลลัพธ์การประชุม MC๑๐ ที่ประชุมฯ สามารถสรุปผลลัพธ์การเจรจาในรูปแบบของปฏิญญาของรัฐมนตรี (Ministerial Declaration) และมติของรัฐมนตรี (Ministerial Decision) ซึ่งครอบคลุม ๓ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ เกษตร สินค้าฝ่าย และประเด็นเกี่ยวกับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) รวมถึงเรื่องต่อเนื่องจากการประชุม MC๙ สรุปดังนี้

๑) เกษตร (Agriculture) ครอบคลุม ๓ เรื่องหลัก คือ

๑.๑) การแข่งขันการส่งออก ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่

- การอุดหนุนส่งออก (Export Subsidies) ที่ประชุมฯ มีมติให้
 - ประเทศพัฒนาแล้วต้องยกเลิกการอุดหนุนส่งออกทันที (ยกเว้นผลิตภัณฑ์แปรรูป ผลิตภัณฑ์นม และเนื้อหมู ที่ประเทศพัฒนาแล้วตกลงยกเลิกการอุดหนุนส่งออกผลิตภัณฑ์ที่ส่งไปยังประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และได้มีการแจ้งต่อ WTO ใน ๓ ปีล่าสุด โดยจะยกเลิกในปี ๒๕๖๓ (๒๐๒๐) และห้ามมีการเพิ่มอุดหนุนส่งออกในระยะเวลานี้)

- ประเทศกำลังพัฒนา ให้ยกเลิกการอุดหนุนส่งออกภายในสิ้นปี ๒๕๖๑ (๒๐๑๘) ยกเว้นสินค้าที่มีการแจ้งต่อ WTO ใน ๓ ปีหลังสุด โดยให้ยกเลิกภายในปี ๒๕๖๕ (๒๐๒๒) ทั้งนี้ ประเทศกำลังพัฒนาสามารถได้รับข้อยกเว้นตามมาตรา ๙.๔ ของความตกลงเกษตร^๑ ให้สามารถใช้ได้จนถึงสิ้นปี

^๑ มาตรา ๙.๔ ของความตกลงเกษตร ว่าด้วยการอนุญาตให้ประเทศกำลังพัฒนาได้รับการปฏิบัติพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment: S&D) ได้แก่ การอุดหนุนเพื่อลดต้นทุนในการตลาดเพื่อการส่งออก อาทิ ต้นทุนการขนส่งระหว่างประเทศ การจัดการ และการอุดหนุนค่าขนส่งภายในประเทศ ให้นานที่สุด

๒๕๖๖ (๒๐๒๓) ในขณะที่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) และประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นผู้นำเข้าอาหารสุทธิ (net food-importing developing countries: NFIDC) ได้รับข้อยกเว้นตามมาตรา ๙.๔ ให้สามารถใช้ได้จนถึงสิ้นปี ๒๕๗๓ (๒๐๓๐)

- สำหรับแต่ละรายสินค้า สมาชิกจะต้องพยายามไม่เพิ่มการอุดหนุนส่งออกไปมากกว่ามูลค่าการอุดหนุนเฉลี่ยใน ๕ ปี ล่าสุด

● **สินเชื่อเพื่อส่งออก การรับประกันการส่งออก และมาตรการประกันอื่นๆ (Export credits, export credit guarantees or insurance programmes)**

- ประเทศพัฒนาแล้ว ให้มีระยะเวลาการคืนเงินสูงสุด (maximum repayment term) ไม่เกิน ๑๘ เดือน โดยจะเริ่มใช้ตั้งแต่สิ้นปี ๒๕๖๐ (๒๐๑๗)

- ประเทศกำลังพัฒนา ให้มีระยะเวลาการคืนเงินสูงสุด คือ ๑๘ เดือน โดยจะเริ่มใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ (๒๐๒๑) สำหรับประเทศ LDCs และ NFIDC ที่ต้องซื้ออาหารพื้นฐานเพื่อยังชีพ สามารถมีระยะเวลาการคืนเงินสูงสุด คือ ระหว่าง ๓๖ ถึง ๕๕ เดือน

● **การอุดหนุนส่งออกที่ให้โดยวิสาหกิจภาครัฐเพื่อการส่งออก (Agricultural exporting state trading enterprises)** สมาชิกจะพยายามให้การดำเนินงานของวิสาหกิจภาครัฐเป็นไปตามข้อกำหนดภายใต้ความตกลงเกษตรและความตกลงอื่นๆ ของ WTO และต้องไม่เกิดการบิดเบือนทางการค้า หรือเกิดความเสียหายต่อการส่งออกของสมาชิกอื่น

● **การให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร (International food aid)** สมาชิกจะดำเนินการตามความจำเป็น ไม่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าเกษตรหรือสินค้าและบริการอื่นๆ และไม่เชื่อมโยงกับเป้าหมายทางการตลาดของผู้ให้ความช่วยเหลือ อีกทั้ง สมาชิกจะดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางอาหารเป็นเงินได้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น โดยต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส และไม่บิดเบือนทางการค้า

๑.๒) การสำรองสินค้าคงคลังของรัฐเพื่อความมั่นคงทางอาหาร (Public stockholding for food security: PSFS) ที่ประชุมฯ มีมติให้มีการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุปแบบถาวร (permanent solution) โดยเร็วภายใต้คณะกรรมการเกษตรสมัยพิเศษ (Committee on Agriculture in Special Session: COASS)

๑.๓) การใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard Mechanism: SSM) ที่ประชุมฯ มีมติให้มีการเจรจาเฉพาะเรื่องใน COASS

๒) สินค้าฝ้าย (Cotton) ที่ประชุมฯ มีมติให้ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาสามารถเปิดตลาดผลิตภัณฑ์ฝ้ายที่ส่งออกจาก LDCs ได้ตามความสมัครใจ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ (๒๐๑๖) และประเทศพัฒนาแล้วต้องยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกฝ้ายทันที และประเทศกำลังพัฒนาจะยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกฝ้ายภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ (๒๐๑๗)

๓) ประเด็นเกี่ยวกับประเทศ LDCs มี ๒ เรื่อง คือ

๓.๑) การให้สิทธิพิเศษด้านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า อนุญาตให้ LDCs ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดจากประเทศ LDCs มาผลิตสินค้าในสัดส่วนร้อยละ ๗๕ ทั้งนี้ ผู้ผลิตจาก LDCs สามารถใช้กฎการสะสมเพื่อได้สิทธิพิเศษ ดังนี้ ๑) การสะสมจากประเทศสมาชิกผู้ให้สิทธิพิเศษ ๒) การสะสมจาก LDCs ด้วยกัน ๓) การสะสมจากประเทศที่ได้สิทธิพิเศษทางภาษี (GSP) จากประเทศสมาชิกผู้ให้สิทธิพิเศษ และ ๔) การสะสมจากประเทศกำลังพัฒนาที่มีการรวมกลุ่มทางภูมิภาค ซึ่งมี LDCs เป็นสมาชิกกลุ่ม

๓.๒) การให้สิทธิพิเศษด้านการค้าบริการ ให้ระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ด้านการค้าบริการแก่ LDCs เป็นเวลา ๑๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ (๒๐๑๕) ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๓ (๒๐๓๐) และสนับสนุนให้สมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ที่พร้อมจะให้สิทธิประโยชน์แก่ LDCs แต่ยังไม่ได้นับบัญชีสิทธิพิเศษแก่ LDCs เร่งยื่นสิทธิพิเศษดังกล่าวโดยเร็ว

๔) เรื่องต่อเนื่องจากการประชุม MC๙ ที่ประชุมฯ มีมติขยายเวลาการยกเว้นการเก็บอากรศุลกากรชั่วคราวสำหรับการค้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Customs Duties Moratorium on Electronic Transmissions) ภายใต้แผนงานด้าน Electronic Commerce และขยายเวลาการยกเว้นการฟ้องกรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา แม้ว่าอาจจะไม่ได้ทำผิดพันธกรณีภายใต้ความตกลง TRIPS (TRIPS non-violation and situation complaints) ออกไปอีก ๒ ปี (๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

๕) เรื่องอื่นๆ การเข้าเป็นสมาชิก WTO ของไลบีเรีย และอัฟกานิสถาน และการประกาศผลสำเร็จการเจรจาขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITA Expansion)

๒.๑.๒ ถ้อยแถลงของไทย ไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับระบบการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก โดยมีนโยบายสนับสนุนการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบการค้าพหุภาคี อาทิ การให้สัตยาบันความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า (WTO Agreement on Trade Facilitation: TFA) และการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา (Duty Free Quota Free: DFQF) รวมทั้งการเข้าร่วมบรรลุผลการเจรจาขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITA Expansion) ทั้งนี้ ไทยต้องการผลักดันให้มีการยกเลิกการอุดหนุนส่งออกให้หมดไปโดยเร็ว โดยไม่เชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆ นอกจากนี้ ไทยสนับสนุนการดำเนินงานหลังไนโรบี ซึ่งประกอบด้วย การปฏิรูปภาคเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรมพร้อมการให้สิทธิพิเศษต่างๆ แก่ประเทศกำลังพัฒนา

๒.๒ การประชุมกลุ่ม G-๒๐ และกลุ่มเคิร์นส์ (Cairns Group) เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการหารือของกลุ่มที่ต้องการผลักดันให้มีการปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตรโลกภายใต้กฎเกณฑ์การค้าพหุภาคีอย่างมีนัยสำคัญ โดยสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการผลักดันให้มีข้อสรุปเรื่องการแข่งขันด้านส่งออก (Export Competition) ในทั้ง ๔ เรื่องภายใต้กรอบดังกล่าว คือ การอุดหนุนส่งออก สินค้าเพื่อการส่งออก วิสาหกิจภาครัฐเพื่อการส่งออก และการให้ความช่วยเหลือทางอาหาร สำหรับแนวทางการเจรจาเกษตรภายหลังการประชุม MC๑๐ สมาชิกเห็นว่าจะต้องมีการเจรจาเกษตรต่อไป ทั้งในเรื่องการเปิดตลาดและการอุดหนุนภายใน เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร โดยเน้นให้คงหลักการการให้ความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเป็นสำคัญ

๒.๓ การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีกลุ่มอาเซียนภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมฯ ได้หารือเกี่ยวกับข้อกังวลที่อาจส่งผลให้การเจรจาไม่สามารถสรุปผลได้ภายในปี ๒๕๕๙ ตามที่ผู้นำมีแถลงการณ์ไว้ โดยเห็นพ้องว่า จำเป็นต้องมีเจตนารมณ์ทางการเมือง (Political will) จึงมีมติมอบหมายให้ประธานคณะเจรจาประสานกับรัฐมนตรีอาเซียนได้โดยตรง ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถหาทางออกในระดับเจ้าหน้าที่ได้ โดยสามารถเดินทางไปโน้มน้าวรัฐมนตรี RCEP เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง และให้คณะเจรจาเร่งดำเนินการให้ความคืบหน้าก่อนการประชุมรอบต่อไปที่บรูไน ซึ่งจะจัดให้มีขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมทั้งให้คณะทำงานมีการเจรจา intersessionally ให้มากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีงานที่ต้องดำเนินการมากหรือมีความคืบหน้าน้อย

๒.๔ การหารือทวิภาคี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฯ ได้หารือทวิภาคีกับรัฐมนตรีของ ๒ ประเทศ โดยสรุปผลการหารือ ดังนี้

๒.๔.๑ ปากีสถาน ทั้งสองฝ่ายยืนยันให้สรุปผลการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-ปากีสถานโดยเร็ว ซึ่งการเจรจาครั้งต่อไปมีกำหนดจะจัดขึ้นในเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ณ กรุงอิสลามาบัด โดยจะมีการจัดงานสัมมนาสำหรับภาคเอกชนและจับคู่ธุรกิจควบคู่กันไป ทั้งนี้ ปากีสถานมีความสนใจในสาขาพลังงาน การก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศ และให้ความสำคัญสาขาธุรกิจอาหารและกระบวนการผลิตและการเพาะเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำ เป็นพิเศษ เนื่องจากไทยมีความเชี่ยวชาญ โดยต้องการให้ไทยให้ความร่วมมือจัดตั้งอุตสาหกรรมดังกล่าว

๒.๔.๒ เปรู ทั้งสองฝ่ายหารือการเร่งรัดการเจรจาความตกลงการค้าเสรี ไทย-เปรู ให้สำเร็จโดยเร็ว โดยเปรูจะนำประเด็นคงค้างทางเทคนิคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ไปหารือกับคณะเจรจาของตน และจะประสานไทยต่อไป นอกจากนี้ เปรูแจ้งว่า จะเป็นเจ้าภาพการประชุม World Forum on Food Tourism ครั้งที่ ๒ โดยต้องการเชิญภาคธุรกิจไทยเข้าร่วมด้วย เนื่องจากไทยมีความเชี่ยวชาญในด้านนี้

๓. ข้อสังเกต/ความเห็น

๓.๑ ไทยยืนยันและผลักดันให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรโดยเร็วที่สุดมาโดยตลอด เนื่องจากไทยไม่มีการอุดหนุนการส่งออกสินค้าดังกล่าว ดังนั้น ไทยจึงได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากผลสำเร็จของการเจรจาในครั้งนี้ ที่สามารถลดความได้เปรียบในการแข่งขันการส่งออกของประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสหรัฐฯ สหภาพยุโรป และบราซิล ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกสินค้าไก่และน้ำตาล และทำให้การแข่งขันอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมมากขึ้น เนื่องจากการกำหนด (๑) ให้ยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของไทย ได้แก่ ไก่ (ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ ๔ ของโลก รองจากบราซิล สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ซึ่งสามารถให้การอุดหนุนส่งออกได้รวมทั้งสิ้น ไม่เกินปีละ ๗,๙๔๘ ล้านบาท) และน้ำตาล (ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ ๒ ของโลกรองจากบราซิล ซึ่งสามารถให้การอุดหนุนส่งออกได้ ไม่เกินปีละ ๑,๕๓๒ ล้านบาท) และ (๒) ให้ประเทศพัฒนาแล้วผูกพันระยะเวลาให้สินเชื่อก่อนการส่งออก ๑๘ เดือน ทำให้ต้องชำระคืนเงินในเวลาเร็วขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศกำลังพัฒนาและทำให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกไม่ถูกกดให้ต่ำ

๓.๒ ไทยจะสามารถแข่งขันการส่งออกไก่และน้ำตาลกับสหรัฐฯ และบราซิลได้มากขึ้น โดยเฉพาะในตลาดที่ไทยยังไม่มีส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเกษตรกรไทย อาทิ ตลาดจีนและฮ่องกงซึ่ง สหรัฐฯ ส่งไก่ไปตลาดนี้มีมูลค่าเฉลี่ยรวมทั้งสิ้น ๒๕,๑๖๑ ล้านบาท/ปี หรือตลาดจีน ตะวันออกกลาง และเอเชียใต้ ซึ่งบราซิลส่งน้ำตาลไปตลาดดังกล่าวมูลค่าเฉลี่ยรวมทั้งสิ้น ๑๑๐,๔๔๘ ล้านบาท/ปี

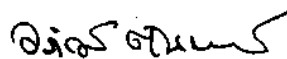
๓.๓ ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ไทยผลักดันการหารือประเด็นคงค้างภายใต้การเจรจารอบโดฮา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การเปิดตลาดสินค้าเกษตรเพิ่มเติมโดยลดภาษีสินค้าเกษตรระหว่างกัน รวมทั้งการผลักดันไม่ให้สมาชิกที่เป็นผู้นำเข้าสินค้าเกษตรใช้มาตรการปกป้องสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าว น้ำตาล และมันสำปะหลัง อันจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยในระยะยาวต่อไป

๔. ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑๐ (the Tenth WTO Ministerial Conference: MC๑๐) และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภिरตี ตันตราภรณ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักอเมริกา แปซิฟิกและองค์การระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๐๙

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๑๖